

13. 4. 2022

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Proces vymáhání práv z duševního vlastnictví

Spory týkající se porušování práv z průmyslového vlastnictví rozhoduje ve výlučné pravomoci v prvním stupni Městský soud v Praze v senátech složených ze tří soudců specializovaných v oblasti průmyslového vlastnictví, již mají právnické vzdělání, avšak nedisponují vzděláním technickým. Odvolání projednává Vrchní soud v Praze v senátu složeném ze tří soudců, opět specializovaných v oblasti průmyslového vlastnictví. Mimořádné opravné prostředky jsou projednávány Nejvyšším soudem ČR a ústavní stížnosti poté Ústavním soudem ČR, o nichž rozhodují soudci bez specializace v oblasti průmyslového vlastnictví.

V otázkách nejasností ohledně výkladu a aplikace evropského práva, mohou soudy podat žádost o rozhodnutí o předběžné otázce před Soudním dvorem Evropské unie.

Spory týkající se porušování autorských práv, obchodního jména a nekalé soutěže rozhoduje samosoudce příslušného krajského soudu jakožto soud prvního stupně. Příslušnost krajského soudu je obvykle určena dle sídla žalovaného. Odvolání projednává Vrchní soud v Praze nebo Vrchní soud v Olomouci v závislosti od toho, který krajský soud projednával věc jako prvoinstanční.

Úřad průmyslového vlastnictví České republiky je příslušný ve věcech platnosti zapsaných práv, jako jsou patenty, dodatková ochranná osvědčení, užité vzory, ochranné známky, průmyslové vzory apod. Proti rozhodnutí ÚPV ČR lze podat rozklad k předsedovi ÚPV ČR. Předseda rozhoduje na základě doporučení komise úředníků. Rozhodnutí předsedy lze podrobit soudnímu přezkumu o němž v rámci správního soudnictví rozhoduje Městský soud v Praze. Mimořádný opravný prostředek proti rozsudkům Městského soudu v Praze ve věcech správního soudnictví, tzv. kasační stížnost, projednává Nejvyšší správní soud. Ústavní stížnost poté projednává Ústavní soud ČR. Platnost evropských práv, jako je evropský patent, ochranná známka EU nebo průmyslové vzory Společenství, lze (také) napadnout před Evropským patentovým úřadem nebo v rámci námitkového řízení ve lhůtě do devíti měsíců od udělení patentu, posléze pak před příslušným národním soudem, a v případě ochranných známek Společenství před EUIPO.

Dle ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. [221/2006](#) Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a ochraně obchodního tajemství, je oprávněn vymáhat práva vlastník nebo majitel práva podle příslušného zákona na ochranu průmyslového vlastnictví, osoba oprávněná podle zvláštního právního předpisu užívat práva, zejména nabyvatel licence a profesní organizace ochrany práv, která je řádně uznávána v zemi původu jako organizace oprávněná zastupovat vlastníky či majitele práv průmyslového vlastnictví. Ve smyslu ustanovení § 2 odst. 2 citovaného zákona je dále oprávněn vymáhat práva i nabyvatel licence jen se souhlasem vlastníka či majitele práva. Souhlas se nevyžaduje, jestliže ve lhůtě 1 měsíce od doručení oznámení nabyvatele o porušení či ohrožení práva nezahájil vlastník či majitel práva řízení ve věci porušení či ohrožení práva sám.

Otázky porušování a platnosti práv jsou obvykle rozděleny. Řízení o porušování práv je zahájeno podáním žaloby u příslušného soudu. Samotnému podání žaloby může předcházet návrh na vydání předběžného opatření. Soud o návrhu rozhoduje ve lhůtě do 7 dnů od jeho doručení, přičemž předběžné opatření potvrzené odvolacím soudem může trvat po celou dobu řízení ve věci samé, tj. 2-5 let v patentových věcech a 1-3 roky ve věcech týkajících se ochranných známek. Soud přezkoumá formální náležitosti žaloby, doručí ji žalovanému, a to i v případě, pokud se žalovaný nachází v

zahraničí, a obvykle nařídí, aby se žalovaný vyjádřil do 30 dnů. Vyjádření je zasláno žalobci k případné replice. Soud poté nařídí ústní jednání ve věci samé. První jednání je obvykle nařízeno do 3-9 měsíců od podání žaloby. V jednoduchých věcech může být rozhodnutí vydáno již na prvním jednání, což je cílem například ve věcech ochranných známek. V patentových věcech lze očekávat více než jedno jednání, protože soud pravděpodobně přezkoumá dostupné důkazy a odročí jednání za účelem zadání znaleckého posudku. Na následujícím jednání bude znalec vyslechnut a pravděpodobně bude vydáno rozhodnutí. Soud však může v případě potřeby nařídít další jednání. Rozsudek lze tedy očekávat v horizontu 1-3 let. Následné odvolací řízení může trvat další 1-2 roky.

K řešení technických otázek soud zpravidla přivolává znalce, ty může jmenovat na návrh účastníků, nebo i z vlastní iniciativy. Strany se mohou obracet přímo na znalce a předkládat své znalecké posudky u soudu, včetně zpochybnění posudku soudem jmenovaného znalce. Svědci jsou předvoláváni jen zřídka, protože soud dává přednost listinným důkazům. Čestná prohlášení a podobné dokumenty však mají velmi malou váhu. Všechny důkazy musí být předloženy předtím, než soud rozhodne o ukončení shromažďování důkazů, což obvykle učiní na konci prvního ústního jednání, ačkoli zpravidla poskytuje stranám dalších 30 dnů na určení dalších důkazů, pokud o to požádají - tyto důkazy mohou být předloženy i později. Důkazní břemeno je na straně žalobce, jenž musí prokázat porušení práva. V případě výrobků získaných patentovaným postupem může být důkazní břemeno přeneseno na žalovaného, který musí prokázat, že postup užitý k získání výrobku, se liší od chráněného patentovaného postupu.

Žalobce může očekávat, že prvoinstanční rozsudek v patentových věcech bude vydán do 15-36 měsíců. Odvolací řízení pak může trvat 12-24 měsíců. V jednodušších věcech, jako jsou ochranné známky, může být rozsudek vydán do 9-24 měsíců a odvolací řízení může trvat 12-24 měsíců. V důsledku toho je třeba pečlivě zvážit podání návrhu na vydání předběžného opatření, kdy soud musí rozhodnout do 7 dnů, o odvolání se rozhoduje do 3-6 měsíců a předběžné opatření může trvat po celou dobu řízení.

Předkladatel návrhu na vydání předběžného opatření musí prokázat, že disponuje platným právem, že toto právo je pravděpodobně porušeno a že existuje naléhavá potřeba upravit postavení stran. Rozhodující je formální platnost práva. Porušení práva musí být prokázáno jako pravděpodobné. Naléhavá potřeba vyžaduje, aby předkladatel návrhu na vydání předběžného opatření jednal relativně rychle, tj. do několika měsíců od zahájení protiprávního jednání a újma, která je navrhovateli způsobena, musí být dostatečně významná. Požadované předběžné opatření musí být přiměřené způsobené újmě a opatření musí být zvrátelné, tudíž nelze dosáhnout zničení zboží. Vzhledem k tomu, že předběžné opatření je vykonatelné momentem, kdy ho soud doručí porušiteli, umožňuje to nositeli práv chránit jeho trh až do ukončení soudního řízení.

V rámci žaloby ve věci samé se může nositel práv domáhat toho, aby

1. bylo ukončeno protiprávní jednání (např. v patentových věcech, aby se výrobek nevyráběl, nenabízel, neužíval, neprodával, neskladoval, nedovážel nebo aby se s ním jinak nenakládalo),
2. byl protiprávní stav odstraněn (např. aby byl výrobek stažen z trhu a zničen, aby byla na náklady žalovaného poskytnuta omluva),
3. mu byla nahrazena způsobená škoda (včetně ušlého zisku),
4. mu bylo vydáno bezdůvodné obohacení porušitele,

5. mu žalovaný zaplatil přiměřenou náhradu nemajetkové újmy,
6. bylo soudní rozhodnutí zveřejněno na náklady žalovaného,
7. žalovaný poskytl informace o protiprávním jednání a
8. mu byly uhrazeny náklady, tj. skutečné přiměřené náklady vynaložené v řízení a náklady na právní zastoupení v zákonné výši.

Proti prvoinstančnímu rozhodnutí lze podat odvolání, které projednává Vrchní soud ve věcech průmyslového vlastnictví. Odvolání má odkladný účinek (to neplatí pro předběžná opatření). Odvolací soud sice přezkoumává právní i skutkové otázky, ale nové důkazy lze v odvolání předkládat jen ve velmi omezeném rozsahu. V řízení o předběžném opatření nejsou žádné nové důkazy přípustné. Odvolací řízení obvykle zahrnuje samotné odvolání, které musí být podáno do 15 dnů od doručení písemného rozhodnutí soudu prvního stupně. Následně lze očekávat, že Vrchní soud meritorně rozhodne na konci prvního jednání. Ústní jednání o odvolání obvykle trvá 2-3 hodiny. Dovolání k Nejvyššímu soudu ČR je možné v případě žalob ve věci samé. To musí být podáno ve lhůtě dvou měsíců od doručení písemného rozhodnutí o odvolání, přičemž přezkum je omezen výlučně na právní otázky. Podání ústavní stížnosti k Ústavnímu soudu ČR je možno po celou dobu řízení o předběžném opatření nebo žalobě ve věci samé. Rovněž se lze obrátit na Soudní dvůr EU a podat stížnost před Evropským soudem pro lidská práva.

Petr Kusý, LL.B. (Hons.)

advokát

Čermák a spol., advokátní a patentová kancelář

Elišky Peškové 735/15
150 00 Praha 5 - Smíchov

Tel.: +420 296 167 111
E-mail: intelprop@apk.cz

Další články:

- [Konec „severních ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty](#)
- [Oceňování nemovitosti a přiměřená náhrada při zrušení spoluvlastnictví](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 33.: Prevence střetu zájmů \(jednatel × společnost\)](#)
- [Úročení jistoty \(kauce\), kterou skládá podnájemce nájemci - II. díl](#)
- [Když obecní pozemky již nemusí být obecní - institut mimořádného vydržení v obecním právu](#)
- [Střet zájmů členů volených orgánů obchodních korporací: pravidla, proces a následky](#)
- [Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce](#)
- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)